

I Modsætning hertil fremdrager nu Frk. Thaarup, at det er Fru Maja, som repræsenterer det Sande og det Sunde i Livet, at det er Fru Maja, gennem hvem der peges hen paa den lysere og sundere Tid, som Ibsen efter Forfatterindens Mening nu forudsier, hvorfor hun ikke tager i Betænkning at karakterisere „Naar vi Døde vaagner“ som Afslutningen paa det negative i Ibsens Forfattervirksomhed. Vi kan da saaledes muligvis imødesee Fremkomsten af et ibsenskt Værk, der paa positiv Grund vil give Impulser til et sandere og rigere Livsindhold, end det, der har været raadende i Slutningen af det forløbne Aarhundrede.

Mærkeligt nok berører Forfatterinden kun svagt den Mulighed for Omslag, som Ibsen viser os overfor de saakaldte faunagtige Naturer, paa hvilke vor Tid desværre er saa rig. Hvorfor ikke stille Ulfhejm ved Majas Side? „Vil De saa gaa med mig — saa langt og saa længe jeg kræver“, spørger Ulfhejm, og Fru Maja har kun derimod at indvende, at hun vil forhindres af „en tam Rovfugl“, saaledes betegner hun sin Mand. Ulfhejm mener, at denne Hindring nok kan skaffes af Vejen, og Maja siger da: „Saa kom og bær mig ned gennem Dybet“. Disse Replikker maa dog vel forstaaes saaledes, at de to agter at begynde Livet i Forening.

Ikke omsonst har Ibsen opstillet dette Par overfor det andet, Rubek og Irene, hvis hensynsløse Egoisme og Kunstner-Overmenneskefølelse absolut maa ende i „Frasernes Taager“. Maja og Ulfhejm har været paa Afveje, hver paa sin Vis, men i et afgørende Øjeblik vækkes de til kraftig Beslutning og værdig Selvfølelse, og drager forenede ned til Verden for at grunde den nye Tid. Frk. Thaarup gør Uret i ikke at tage Ulfhejm med i Beregningen. Et Menneske, som i Skuffelse og Vrede har hengivet sig til Brutalitæt, kan rejse sig, hvis Hjertelivet er bevaret, og Troen paa det Gode atter vækkes. Den lille, frejdige, friske Fru Maja, som rigtignok i ungdommelig Utaalmodighed og Nyfgenhed er begyndt med at tage fejl fat paa Livet, er godt skikket til ærligt Samarbejde med en Kammerat, der kun ved Bedrag og Skuffelse er ført til for en Tid at omsætte sin Kraft og sin Mandighed i Brutalitæt. Ibsen har ikke villet spaa, at den nye Tid skal indledes for os af engleagtige Fuldkommenheder. Tiden maa vokse frem gennem Fejltrin.

Forfatterindeu har betegnet sin Bog som „Front mod to Sider“. Den ene Side mener hun repræsenteret af Brandes, der ser paa Ibsen med æstetiske Øjne.

Den anden Side har til Repræsentant Pastor Schack, der staar som den dogmatisk troende Mand overfor Ibsen.

Imellem disse to Standpunkter stiller hun sig overfor Digteren paa det etiske og alment religiøse Stade, og det kan ikke nægtes, at hun forstaar smukt og rigt at fremstille sin Opfattelse, og klart at føre Bevis for den.

Vi forstaar dog ikke ganske, hvorfor Frk. Thaarup undrer sig over, at

Pastor Schack stødes af Ibsens Udtryk „Guds Stedbørn“.

Hele hendes Blik paa Ibsen er begrundet paa, at vi er „Guds Ætlinge“ alle tilhobe, selv de skrøbelige og vildfarende. Men saa kan der jo ikke være Tale om „Guds Stedbørn“. Hvor dette anvendes, nemlig overfor Skule i Kongsemnerne, synes det ogsaa at være særligt lidt paa rette Plads. Skule har opnaaet al Slags Herlighed, undtagen det at være Norges Enekonige. Det, der vog ham, var netop, at han med Urette følte sig som Guds Stedbarn, og ikke vilde slaa sig til Ro ved Alt, hvad Livet havde ydet ham. Da Hakon om Skule bruger Udtrykket „et af Guds Stedbørn“, saa føler man, at den fromme Kongeskikkelse ligesom falder ud af sin Karakter. Intet Under da, at Pastor Schacks religiøse Følelse stødes af dette Udtryk.

I Opfattelsen af de forskellige Dramers Personligheder vil der sikkert altid herske Uoverensstemmelse, men vi er overbeviste om, at ingen kan læse Frk. Thaarups Bog uden at være enig med hende i meget, og der ved vinde i Forstaaelse af Ibsen. Hun fortjener megen Tak for sin klare Fremstilling af Kontinuiteten i Digterens Værker, der efter hendes Overbevisning alle tilstræber det store Maal at løfte Menneskeheden til sædelig og religiøs Alvor.

Ellen Plum.

Husholdningsbog

af Ellen Brandt.

Frk. Ellen Brandt, Indehaver af Bog- og Papirhandelen i Frederiksberg Allé Nr. 29, har udsendt en Regnskabsbog for Husmødre. Den turde i det hele svare godt til sit Formaal; Papiret er godt, Rubrikkerne tilstrækkelig store og Listen paa Varer ligeledes. Hvert andet Blad er blankt og kan benyttes til Optegnelser af forskellig Art. Skulde man gøre en Indvending mod Bogen, skulde det være dette: Pladsen til Opførelse af Indtægter er temmelig kneben; selv om man kun har smaa Indtægter, er det dog rart at have Plads til større og det er et Spørgsmaal, om det ikke vilde være nok saa praktisk at hefte „Diverse Udgifter“ sammen med hver tilsvarende Maanedshusholdningsudgifter. Det vilde lette saavel Regnskabsførelsen som Oversigten. Bogen er noget billigere end de allerede foreliggende.

Forslag til Lønningslov for Telegrafvæsenet,

Den nu gældende Lønningslov for Telegrafvæsenet stammer fra 1889. Den er altsaa kun 11 Aar gammel og maa dog siges allerede at være forældet. Dels har der indenfor Telegrafvæsenet fundet en saadan Udvik-

ling Sted, at de Forhold, der laa til Grund for Lovens Bestemmelser, er ganske forandrede, dels er der indtraadt en Prisforhøjelse paa de vigtigste Livsfornødenheder, som nødvendiggør en Forbedring af Lønningsforholdene.

At et Lovforslag med dette Formaal er indgivet af Regeringen til Rigsdagen maa hilses med Glæde. Det er blot Skade, at Glæden, for Kvindernes Vedkommende da, i hvert Fald kun kan være meget blandet.

Der foreslaas følgende Lønningsforhøjelser:

1ste Lønningsklasse. Begyndelseslønnen, der hidtil har været 3,200 sættes til 4400. For hvert fjerde Aar Tillæg af 400 Kr.

2den Lønningsklasse. Lønningerne foreslaas fordelte mellem 4 Sæter, nemlig 3600, 3000, 2800 og 2600 Kr. med Alderstillæg af 300 Kr. for hver 4 Aars Tjeneste i Klassen.

3die Lønningsklasse er delt i to Afdelinger. I den øverste foreslaas Lønnen forhøjet fra 2000 til 2400 med Tillæg af 200 Kr. for hvert 4de Aars Tjeneste. Til denne Klasse hører Telegrafkontrollører, Ingeniørassistenter og Bestyreren af Imprægningsanstalten i Sorø.

Den anden Afdeling, til hvilken hører Telegrafister, er delt i 3 Klasser.

1. Klasse aarlig Lønning 1800 Kr.

2. Klasse:

mandlige 1400 „

kvindelige 1200 „

3. Klasse:

mandlige 900 „

kvindelige 750 „

Hertil kommer for alle et Alderstillæg af 200 Kr. for hver fire Aars Tjeneste.

Hidtil har for de mandlige Telegrafister gældt 5 Lønningssatser fra 1000 til 1800 Kr. og for de kvindelige 3 Lønningssatser fra 800 til 1200.

I 4de Lønningsklasse er optaget Telegrafbudene og de faste Arbejdere. Disse er inddelt i 4 Klasser og oppebærer i København fra 800 til 1250 Kr. aarlig, udenfor Hovedstaden noget mindre. Dette foreslaas udjævnet, saa at Begyndelseslønnen for alle bliver 800 Kr.

Dette er Lovforslagets Hovedindhold.

Imidlertid mangler der et væsentligt Punkt. I Lønningslov af 1872 staar, at Mænd og Kvinder har lige Adgang til Ansættelse i Telegrafvæsenets Tjeneste, altsaa ere ligestillede. Maaske er denne Paragrafs Eksistens bleven glemt i Praksis, men det er dog godt at den staar der, og for de kvindelige Telegrafisters Skyld beder vi meget om at den maa blive staaende.

Lovforslaget indeholder en Nyhed, for saa vidt at mandlige og kvindelige Telegrafister er slaaede sammen i samme Lønningsklasse, og det Princip er sikkert rigtigt, men hvorfor svække det gode Tilløb, som her er gjort ved indenfor samme Klasse at dele Lønnen i en mandlig og en kvindelig? Jo, siges der i „Bemærkninger til Lovforslaget“, „der bør som hidtil være en Forskel i Lønningsvilkaarne for mandlige og

kvindelige Funktionærer, thi til hine stilles langt større Fordringer i Henseende til tekniske Kundskaber og Arbejdsevne, ligesom ogsaa den Omstændighed, at de mandlige Telegrafister som Regel ere Familieforsørgere, bør tages i Betragtning“.

Det sidste Argument er desværre ingen Nyhed for os — men mon Telegrafmandrene, der skal have 50 Kr. mere end Damerne, ogsaa er Familieforsørgere? Imod det første kan siges, at om der stilles mindre Fordringer til tekniske Kundskaber hos Kvinden, saa stilles der i Reglen større Fordringer til hendes Arbejdsevne, idet hun jo bliver sat til det mest opslidende Arbejde ved Apparaterne.

Med Hensyn til de tekniske Kundskaber vilde det være heldigt for de kvindelige Aspiranter, om de fik Lov til at deltage i Statens Kursus for de mandlige Aspiranter, saaledes at de ligesom tidligere underkastede sig samme Prøve. Dog fordres der ogsaa nu, at de skal underkaste sig en Prøve i Teknik, tilstrækkelig for Tjenesten og mere omfattende end før. De kvindelige Aspiranter vilde sikkert være modtagelige for samme Kundskabsmasse, da de som Regel kun antages, naar de har Præliminæreksamen med Udmærkelse eller derhen imod.

Til Lovforslaget i sin Helhed kan siges, at det er en mærkelig „Forbedring“ saaledes at tage fra de smaa og give til de store. De første fire Aar maa de mandlige Telegrafister paa den laveste Lønningsgrad nøjes med 100 Kr. mindre end de nu har, og de kvindelige med et Fradrag af 50 Kr. Og dog tales der saa smukt i „Bemærkninger til Lovforslaget“ om, hvor „absolut nødvendig“ en Forbedring af Lønningsvilkaarne er, „da det med de hidtidige Lønninger er forbundet med de største Vanskeligheder at leve gældfrit under de nuværende Prisforhold, selv om de daglige Udgifter begrænses til det nødvendige“.

Ministeren tænker her nærmest paa de gifte; men mon ikke ogsaa de unge Kvinder har haft vanskeligt ved at klare sig med 800 Kr.s Indtægt, og nu vil Ministeren under Navn af Lønningsforbedring yderligere reducere den lille Løn!

Staten burde dog holde sig for god til, som mange private Forretningsmænd, at basere Foretagender paa „unge Piger, der har deres Op- hold i Hjemmet“.

Det er ogsaa en Fejl, at de kvindelige Telegrafister kun kan opnaa anden Klasses Lønning, ikke kan blive Telegrafister af første Klasse (og hvorfor skulde en kvindelig Telegrafist, der egnede sig til det, ikke ogsaa kunne blive Overtelegrafist og Telegrafbestyrer?) da de i Stedet for at opnaa Fremgang stadig gaa mere og mere tilbage, idet unge Mennesker, som de muligvis selv har uddannet, efter nogle Aars Forløb vil komme til at staa som deres Overordnede.

Der er ingen Grund til, at Kvinder, der har Evner, ikke skal have Lov til at erhverve sig videregaaende tekniske Kundskaber. Det kan de jo ikke nu, og det er derfor intet Under, at de bliver tidligere opslidt end

Rejsminder fra Indien.

(Brudstykker af Frk. Elna Jacobsons Foredrag i Dansk Kvindesamfund).

— — Paa Rejsen gennem Indien havde vi haft usædvanligt Held med os. I Benares fejredes den hellige Lampefest netop de Dage, vi var i Byen. Vi følte det, som levede vi med i 1001 Nats Eventyr, da vi en Aften ved Solnedgang roede ned ad Ganges, mens Tusinder og atter Tusinder af smaa Lamper blev skudt ud paa Floden, hvor de vuggede sig op og ned, ivrig fulgt af spejdende Øjne inde fra Flodbredderne. Alt var Fest og Glæde omkring os.

Med et hørte vi Graad inde fra en af de høje Trapper, der fører ned i Vandet. Vi roede nærmere og saa

en kvindelig Skikkelse sidde sammenkrøben der. Hun var halvt et Barn og hun græd og sang paa en Gang ud over Floden, som om hun vilde betro sin Sorg og Smerte til dens hellige Vande. Der var en saa skærende Fortvivlelse i hendes Stemme, at jeg ikke senere kunde glemme hende.

Det var en Enke, sagde Baadføreren.

Skæbnen førte mig i Kalkutta sammen med Familien Tagore, en af de første indiske Familier, der varmt har sluttet sig til Fremskridtspartiet. Mr. Tagore, en Mand paa henved 60 Aar, var en af de første Hinduer, der gik i engelsk Tjeneste, den s. k. civil service. For at tage sin Eksamen maatte han rejse til England, over det sorte Vand, som Hinduerne siger.

I England havde han med Forundring set den Indflydelse, som Kvinderne havde i Hjemmene. Snart lærte

han at paaskønne den glade, huslige Lykke og Renhed, som de spredte over dem, og han bestemte at ville gøre sit til at udrydde Zenana — Afspærringssystemet. Han var 19 Aar da han rejste til England og selvfølgelig allerede gift. Hans lille 14-årige Kone ventede ham i Bombay.

Mrs. Tagore fortalte mig meget morsomt om sin Skræk, da hendes Mand kom tilbage opfyldt af hellig Reformiver og forlangte, at hun straks skulde komme ud af Kvinderrummen og udløst køre med ham gennem Byens Gader.

Hun var endnu meget smuk, gik klædt i den indiske Dragt med bare Fødder, der var malet dybt røde under Fødsaalene. Hun var et i enhver Henseende gennemdannet Menneske, havde læst meget, navnlig engelsk, fransk og russisk Litteratur, og var meget optaget af religiøse Spørgsmaal. Kristendommen fængslede hende meget, uden at hun dog havde tænkt paa at skifte Religion.

Familien Tagore hørte til *Brama Samaj*, en religiøs-politisk Sekt, der har sluttet sig sammen med „det unge Indien“ i dets Bestræbelser for at skaffe Fremskridt paa alle Omraader. Den har paa sit Program sat bl. a. Kvindens Frigørelse og særlig fæstet sin Opmærksomhed paa tre Punkter, som den ønsker forandrede: Kvindernes Afspærring fra Omverdenen, Barneægteskaberne og Uvidenheden. I 1878 fik den vedtaget en Lov, der forbyder Fædre af dens Sekt at bortgive deres Døtre, før de er fyldt 14 Aar; den paabyder tillige at give Kvinderne en god Opdragelse og at ophæve Zenanavæsenet.

Et af de sikreste Midler til at holde Folk i Afhængighed er selvfølgelig at lade det leve og dø i Uvidenhed, men Englænderne benytter sig ikke af et saadant Middel. Aar for Aar dannes der flere Skoler i Indien og de skolebesøgende Børns Antal er i jævnt Stigende. I de 11 Provinser,